

Institutionen för samhälls- och välfärdsstudier - ISV
Campus Norrköping

Den svenska integrationen

– ett politiskt dilemma

Sophia Abusagr

Projektarbete 10 poäng i årskurs 3 från Utbildningsprogrammet för Samhälls- och kulturanalys

ISRN: LiU-ISV/SKA-PR--07/25--SE

Linköpings universitet

Linköpings universitet, Campus Norrköping, 601 74 Norrköping

Den svenska integrationen

– ett politiskt dilemma

Sophia Abusagr

Handledare: Khalid Khayati

Projektarbete 10 poäng i årskurs 3 år 2007

ISRN: LiU-ISV/SKA-PR--07/25--SE

Linköpings universitet

Institutionen för samhälls-
och välfärdsstudier

	Institution, Avdelning Department, Division Institutionen för samhälls- och välfärdsstudier Samhälls- och kulturanalys	Datum Date
Språk Language ☐ Svenska/Swedish ☒ Engelska/English	Rapporttyp Report category ☐ AB-uppsats ☒ C-uppsats ☐ D-uppsats ☐ Examensarbete ☐ Licentiatavhandling ☐ Övrig rapport	ISRN LIU-ISV/SKA-PR-07/25—SE ISSN ISBN Handledare: Khalid Khayati
URL för elektronisk version http://www.ep.liu.se/exjobb/ituf/		

Titel

Den svenska integrationen – ett politiskt dilemma

Sammanfattning

Abstract

I dagens svenska samhälle har vi blivit allt mer mångkulturella och integration har därmed blivit en viktig fråga. Vi präglas av en mängd olika nationaliteter, etniska minoriteter samt olika kulturella bakgrunder. Därför är det viktigt för ett land som Sverige som anses vara demokratiskt att ha förståelse och respektera alla människor, oavsett vilken etnicitet och kulturell bakgrund en person har. Förståelse för varandra är oerhört viktigt eftersom alla som är en del av samhället inte skall känna ett utanförskap eller bli diskriminerade. Detta förekommer dock enligt en rad olika (författare och forskare) som har hävdats att den integrationspolitik som har förts i Sverige de senaste trettio åren har misslyckats. Därmed behöver det ske en förändring inom integrationspolitiken, ansvaret ligger på både den nuvarande borgerliga regeringen men lika väl invånarna i samhället. I detta projektarbete har jag analyserat olika rapporter utifrån Statens offentliga utredningar (SOU) för att på så sätt få en mer övergripande bild av hur integration förts i Sverige. Därtill belyser jag hur regeringspropositionerna ser ut gällande de mål och visioner, som den föregående regeringen, socialdemokraterna, hade för att skapa en god integrationspolitik.

Nyckelord

Etnicitet, identitet, vi – dem, strukturell diskriminering, invandrare, diskriminering, rasism, invandrar-integrationspolitik, diskursanalys.

Förord

Jag vill tacka min handledare Khalid Khayati för allt stöd men även Anita Andersson för att du har bidragit med ett stort stöd och hjälp till förbättring av min uppsats. Tack mina nära och kära för att ni har stått ut med mig under denna tid.

1 INLEDNING	1
1.1 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR	2
1.2 BEGREPPSFÖRKLARING	3
1.2.1 INTEGRATION	3
1.2.2 INVANDRARE	4
1.3 DISPOSITION	4
1.4 METOD OCH MATERIAL	4
1.5 KVALITATIV STUDIE	5
1.6 DISKURSANALYS	6
1.7 AVGRÄNSNINGAR	7
1.8 TIDIGARE FORSKNING	7
1.8.1 VI OCH DEM	8
1.8.2. STRUKTURELL DISKRIMINERING	10
1.9 TEORETISKA PERSPEKTIV	11
1.9.1 IDENTITET	11
1.9.2 ETNICITET	13
2. EMPIRI OCH ANALYS	14
2.1 FRAMVÄXTEN AV INTEGRATIONSPOLITIKEN I SVERIGE- BAKGRUND	14
2.2 DE GAP SOM UPPSTÅR MELLAN RETORIK OCH VERKLIGHET	18
2.3 VARFÖR DETTA MISSLYCKANDE/DILEMMA?	23
3. SLUTORD	27
4. REFERENSLISTA	30
4.1 LITTERATUR	30
4.2 PUBLIKATIONER OCH OTRYCKTA KÄLLOR	30

1 Inledning

Efter andra världskriget ökade invandringen till Sverige markant, en invandring som i början delvis berodde på arbetskraftinvandringen men som att senare i en större utsträckning kom att handla om den flyktinginvandring som är aktuell idag. I slutet av 1960-talet insåg dåvarande politiker att invandrare behövde få mer uppmärksamhet i politiken. Tidigare hade politiken präglats av assimilation, det vill säga ett försök att få invandrare att bli som svenskar snarast möjligt, eller med andra ord, att minoritetsgrupper skulle efterlikna majoritetsbefolkningen. Dåtidens politiker insåg att denna typ av politik inte fungerade eftersom det inte var det rätta sättet att försöka "försvenska" minoritetsgrupper. Från mitten av 1970-talet tog regeringen avstånd från den assimilationspolitik som drivits fram till dess. Det skapades då istället en invandrapolitik som kortfattat utgick ifrån jämlikhet, valfrihet och samverkan mellan det svenska samhället och de invandrade grupperna.¹

I slutet av 1990-talet övergick invandrapolitiken till en integrationspolitik som kännetecknades av att "alla som bor i Sverige ska ha samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter oavsett etnisk och kulturell bakgrund".² 1998 bildades integrationsverket med målet att öka respekten för olikheter och gynna mångfalden i det svenska samhället.³

Integration som ett samhällstillstånd har diskuterats länge inom samhällsvetenskapen. En aktuell fråga som det länge har debatterats om är den svenska integrationspolitiken. Detta har i sin tur bidragit till en del förändringar i samhället, exempelvis uppkomsten av nya sociala klasser och folkförflyttningar.⁴ Dagens politiker strävar efter att förbättra invandrarnas möjligheter och förutsättningar i samhället. En av många forskare som kritiserar den svenska integrationspolitiken är Masoud Kamali, han menar att den politik som framförs många gånger misslyckas med dess mål och visioner.⁵

¹ SOU 2005:56, *Det blågulna glashuset*, (Stockholm, 2005), s. 107ff

² Integrationsverket, http://www.integrationsverket.se/Tpl/NormalPage_2211.aspx, 2007-01-22

³ Integrationsverket, http://www.integrationsverket.se/Tpl/NormalPage_2393.aspx, 2007-01-22

⁴ SOU 2006: 73 *Den segregerade integrationen, Om social sammanhållning och dess hinder*, Red, Kamali Masoud, (Stockholm, 2006), s. 7

⁵ SOU 2006: 73 *Den segregerade integrationen, Om social sammanhållning och dess hinder*, Red, Kamali Masoud, (Stockholm, 2006).

Det grundläggande problemet i den svenska integrationspolitiken är att den framställer invandrarna som de som ska integreras och svenskarna som de som ska integrera. Denna tudelning som är grunden i den svenska integrationspolitiken utgör en av orsakerna till dess misslyckande. De som förespråkar och antyder på detta är dels Paulina de los Reyes forskare på arbetslivsinstitutet och Masoud Kamali professor i socialt arbete menar att denna attityd producerar och reproducerar tanken om att det finns ett ”vi” och ett ”dem” där ”vi” skulle anses ha en högre samhällsställning.⁶ Kamali och Reyes vill att det istället uppmärksammar detta problem och den diskriminering som genomsyrar det svenska samhällets normer och värderingar kan den svenska integrationspolitiken förhoppningsvis förändras och därigenom gå en positivare och rättvisare framtid till mötes.

Integrationspolitik är idag ett aktuellt ämne och det debatteras ofta i media huruvida integrationen skall förbättras i det svenska samhället. Därför har jag valt att försöka belysa denna problematik eftersom forskare som exempelvis Kamali och De los Reyes anser att integrationspolitiken inte fungerar som den borde. Denna politik har fört ett stort intresse hos mig, eftersom jag anser att denna politik påverkar oss individer och samhället då vi har fått en ökad invandring som i sin tur har bidragit att samhället har blivit alltmer mångfaldigt.

Jag finner detta problem värt att problematisera och diskutera vidare utifrån den tidigare regeringen (socialdemokraterna) förde integrationen i det mångkulturella Sverige. Finns det några hinder med denna politik eller är den till fördel för ”de”, med andra ord invandrarna? Denna politik påverkar mig till stor del eftersom jag har en annan etnisk bakgrund än svensk och därför anser jag att det är viktigt att se hur denna politik framförs i samhället. Många gånger kan jag tycka att vissa personer har förutfattade meningar gällande grupper med annan etnisk bakgrund än svensk, vilket i sin tur leder till en ökad segregering. Dessa författare såsom Kamali och De los Reyes menar att det har blivit allt större klyftor och större gap mellan ”svenskar” och ”invandrare” vilket leder till segregering i samhället. Därför är det viktigt att (utifrån min synvinkel) få en inblick i vad integrationspolitiken innebär och bygger på.

1.1 Syfte och Frågeställningar

Syftet med denna uppsats är att med utgångspunkt från ”vi och dem” tänkandet/syndromet belysa det gap som finns mellan den officiella och formella integrationspolitiska diskursen. Där

⁶ SOU 2005:41, *Bortom vi och dom*, Red, Paulina De Los Reyes & Masoud Kamali, (Stockholm, 2005), s. 7

jag utifrån författarnas syn på dessa begrepp skall problematisera och diskutera till varför dessa kategoriseringar sker och hur framställer de dessa begrepp i SOU rapporterna. Därför har jag valt att använda mig av nedanstående frågeställningar, för att på så sätt kunna besvara de frågor som skall diskuteras vidare i denna uppsats.

- Vad säger den tidigare forskningen gällande integrationspolitiken?
- Hur formulerades den officiella - formella integrationspolitiska diskursen i Sverige?
- Hur framställer författarna i sin tur dessa begrepp såsom ”vi” och ”dem”?

1.2 Begreppsförklaring

I följande stycke kommer jag att göra en redogörelse för de begrepp som skall användas och problematiseras i uppsatsen. De begrepp som skall förklaras är integration och invandrare, detta eftersom de har en framträdande plats i uppsatsen. När jag använder begreppet *integration* utgår jag från integrationsverkets definition av begreppet. Även begreppet *invandrare* är viktigt att definiera då begreppet nämns ett flertal gånger i uppsatsen. Gällande detta begrepp utgår jag både från integrationsverkets och regeringens definition.

1.2.1 Integration

Begreppet integration har ett flertal olika tolkningsmöjligheter, men den tolkning som jag använder mig av i denna uppsats utgår från Integrationsverkets definition där integration innefattar både mål och en eller flera processer:

För individen är integrationen ett livsprojekt som är beroende av hans eller hennes egna mål, syften och förutsättningar. Integration betyder också att förena skilda delar till en större helhet. Den som bosätter sig i ett nytt land, måste hitta en strategi för att ingå i en ny gemenskap utan att göra våld på sin kulturella och etniska identitet.⁷

Med ovanstående citat menas det att individen behöver en viss anpassning till samhället, eftersom integration är en ständig process. I dagens samhälle används begreppet som en term på de sociala processer som finns då etniska minoriteter blir delaktiga i det nya samhället som de kommer till.⁸

⁷ Integrationsverket,

http://www.integrationsverket.se/Tpl/NormalPage_288.aspx#Begrepp%20och%20liknande, 2007-04-02

⁸ Ibid, 2007-04-02

1.2.2 Invandrare

Begrepp såsom invandrare är ett problematiskt och definitionen kan variera beroende på dess sammanhang. I denna uppsats kommer jag att problematisera detta begrepp, exempelvis varför det många gånger har fått en negativ innebörd i folkmun. Begreppet invandrare bör enligt lagar och förordningar samt inom myndigheten enbart användas på människor som själv invandrat.⁹ Detta kan till exempel vara då personer förflyttat sig från ett annat land till Sverige. De personer som har minst en utrikesfödd förälder, avses som invandrare även om de är födda här i Sverige.¹⁰

1.3 Disposition

Uppsatsen har disponerats enligt följande; inledningsvis följer en presentation av metodologiska och tidigare forskning och teoretiska utgångspunkter. Därefter följer en presentation kring tidigare forskning, sedan redogör jag för det empiriska och analytiska materialet som har sin grund i regeringspropositionerna samt tidigare forskningen. I början av det empiriska materialet redogör jag kring de integrationspolitiska målsättningar, för att sedan i min analys diskutera vidare gällande de gap som uppstår mellan retorik och verklighet, samt varför integrationspolitiken misslyckas. Slutligen knyter jag an mina frågeställningar med teorierna för att på sätt visa de resultat som framkommit i uppsatsen.

1.4 Metod och Material

Uppsatsen är en textanalys, där jag valt källor och handböcker som jag anser vara relevant och användbart material. De källor som jag har sökt utgår från mina huvudfrågeställningar, som handlar om integrationspolitik. Fokus kommer att ligga på förra regeringens (socialdemokraterna) mål och visioner gällande Sveriges integrationspolitik. De regeringspropositioner jag kommer att använda mig av är; *Sverige, framtiden och mångfalden- från invandrarpolitik till integrationspolitik* Prop. 1997/98:16, samt *Integrationspolitik för 2000-talet* Prop. 2001/02:129. Det finns ett flertal olika propositioner som diskuterar integrationspolitik, men detta urval har jag gjort på grund av, att dessa speglar den integrationspolitik som framförts i Sverige under perioden 1990 fram till 2000-talet och som jag ansåg passa mina frågeställningar bäst. Jag kommer även till stor del använda mig av Statens Offentliga Utredningar rapporter (SOU), där olika författare såsom professorer och forskare fått uppdrag av staten att utföra till exempel en utredning i samhället. Utöver detta kommer det även att tillkomma handböcker såsom metodböcker med bland annat Bryman och

⁹ Integrationsverket,

http://www.integrationsverket.se/Tpl/NormalPage_288.aspx#Begrepp%20och%20liknande, 2007-04-02

¹⁰ <http://www.regeringen.se/sb/d/108/a/2090>, 2007-03-26

Foucault. För att kunna få ett större perspektiv och förståelse för de begrepp och problem som framkommer i de olika SOU rapporterna då det gäller synen på integrationspolitiken behöver man även använda sig av teoretisk litteratur.

Det material som jag ska använda mig av i denna uppsats är delvis litteratur och andrahandskällor som författare hänvisar i till exempel SOU rapporterna, men jag kommer även att utgå ifrån en metod. Denna metod är diskursanalys som bland annat Foucault diskuterar kring, denna metod anser jag vara relevant och till stor hjälp då min utgångspunkt är textanalys, vilket förhoppningsvis kan leda mig mer på djupet då det gäller granskning av den litteratur som skall användas. Det är även viktigt att förhålla sig kritisk gällande vissa politiska frågor och problemområden, för att på så sätt inte ta parti eller göra något ställningstagande.

Det finns fördelar och nackdelar med SOU rapporterna, då det enbart visar utifrån en synvinkel kring denna problematik, det vill säga att utifrån dessa författare brister det i den integrationspolitik som förs i dagens svenska samhälle. Det positiva med dessa rapporter är att författarna problematiserar och poängterar tydligt vari det brister i integrationspolitiken och hur de anser att politiker skall komma till rätta med detta. Det negativa är att det många gånger blir upprepningar i dessa rapporter, samma problem diskuteras och det är inget nytt som kommer fram. Dessa utredningar tilldelas efter olika regeringsbeslut, som till exempel SOU rapporten *Demokrati på svenska? Om strukturell diskriminering och politiskt deltagande*, där regeringen tog ett beslut 22 april, 2004 vars uppdrag var att "identifiera och kartlägga mekanismer bakom strukturell/institutionell diskriminering på grund av etniskt och religiös tillhörighet".¹¹ Där var Masoud Kamali särskilt utredare.

1.5 Kvalitativ studie

I uppsatsen kommer jag att använda mig av en kvalitativ undersökningsansats. Enligt Alan Bryman, är en kvalitativ studie en undersökning i sex olika nivåer.¹² Den *första nivån* innefattar allmänna frågor, som i mitt fall gäller integrationspolitikens mål och visioner. Hur regeringen ser på integration och vad det är som man vill uppnå med denna politik i samhället. Den *andra nivån* representerar val av platser och undersökning av informanter. I denna studie utesluter jag denna nivå eftersom uppsatsen bygger på litteraturstudie och diskursanalys. Den *tredje nivån* innefattar

¹¹ SOU 2005-112, *Demokrati på svenska? Om strukturell diskriminering och politiskt deltagande*, Red, Magnus Dahlstedt & Fredrik Hertzberg (Stockholm, 2005), Förord

¹² Alan Bryman, *Samhällsvetenskapliga metoder*, (Malmö, 2001), s. 252f

insamling av viktigt material som i denna studie är regeringspropositioner och SOU rapporter. Den *fjärde nivån* bygger på tolkningen av materialet, vilket är viktigt då det gäller att förhålla sig kritiskt till författarnas syn på integrationpolitiken. Detta bör man ha i åtanke, eftersom det lätt kan bli att man enbart får ett åerspektiv på den problematik som författarna presenterar. Den *femte nivån* består av begreppsligt och teoretiskt arbete, i denna nivå bearbetar man ytterligare med specifika frågeställningar och samlar även mera empiriskt material till studien. Den *sjätte* och slutliga *nivån* är att skriva forskningsrapporten. Bryman menar att det inte är någon större skillnad då det gäller att skriva kvalitativ och kvantitativ forskning, då de som skall läsa rapporterna senare bör kunna se att det är välgrundat i de tolkningar som gjort i texten.¹³

1.6 Diskursanalys

Diskurs kan ses som en "samtalsordning" utifrån sociologen och frilansjournalisten Sverker Björks definition och han menar att det läggs större betoning på ordning.¹⁴ Själva diskursen företräder på ett välorganiserat sätt då det talas om typiska händelser. "*Diskursen upprättar begreppsliga gränser och utgör därmed ett grepp över verkligheten*".¹⁵ I vissa sammanhang kan det även förekomma en tvingad naturlig synvinkel beroende på dess handlingssätt det vill säga en tvingad handling kan bli naturlig. Utifrån detta utgör diskursen vissa möjligheter men är även begränsad då det gäller upprätthållande av gränser, såsom vad som är användbart att tala om eller utförandet av en handling.¹⁶

Den mest omtalade inom den moderna diskursanalysen är den franske filosofen Michael Foucault. Han menar att diskursens positiva och möjliggörande roll kan framträda när diskursen när dess begränsade roll har utforskats.¹⁷ Genom att vi människor finns påvisar det att diskursen finns inom lagarnas ordning och det har under en lång tid fått en specifik plats där man hedrar men även avvärjar den. Skulle denna diskurs ha någon makt, så är det från oss människor som denna makt kommer ifrån.¹⁸ Utifrån detta menar Foucault att det kan skapas en oro gällande diskursen, beroende på hur man uppfattar den eller hur den är skriven för verkligheten. Vilket i sin tur bidrar till att det skapas en oro i vardagen, gällande de makter och dominans som finns i

¹³ Alan Bryman, *Samhällsvetenskapliga metoder*, (Malmö, 2001), s. 253f

¹⁴ Sverker Björk, *Invandrapolitisk diskurs*, (Umeå, 1997), s.10

¹⁵ Ibid, s.10

¹⁶ Ibid, s. 10

¹⁷ Ibis, s. 10

¹⁸ Michel Foucault, *Diskursens ordning*, (Stockholm, 1971), s. 6f

samhället. Enligt Foucault kan ingenting existera utanför diskurserna, eftersom han menar att hela samhället är uppbyggt utifrån olika diskurser.¹⁹

Alla Foucaults diskursanalyser har sin grund i makt, där makt ses som ett diskursivt fenomen och därmed utgör diskursanalys maktfrågor. Frågor som är Foucaults inspirerade kan vara, vem är det som får tala? Vad är möjligt att få säga? Under vilka omständigheter får något sägas? *Makt förutsätter det diskursiva men är också tillgång till olika diskurser och informationskanaler.*²⁰

Denna diskursanalys är viktig i denna uppsats då det gäller invandrapolitiska frågor, då vi ser att samhället hela tiden är föränderligt. Vilket gör att de flesta politiska frågorna handlar om maktrelaterade områden. Där kommer Foucault in, då det talas kring maktdiskurs, vilket jag kommer att knyta an till. Även då diskussionen kring kategorierna vi och dem framförs i uppsatsen, kommer jag att bland annat att sammankoppla dessa begrepp med teorier såsom identitet och etnicitet. Eftersom då det talas i grupperingar utifrån författarnas syn i SOU rapporterna gällande dessa två dikotomier kan det knytas an till identitet samt etnicitet.

1.7 Avgränsningar

I denna studie har jag valt att fokusera på den integrationspolitik som har förts under slutet av 1990-talet till 2000-talet och fram till idag. Integrationspolitik är ett brett område och det har gjorts ett antal olika undersökningar och rapporter kring denna politik. Därför har jag enbart valt integrationspolitik under en specifik tidsram. Denna tidsperiod har jag valt på grund av att det var då dessa problem uppstod gällande integration eftersom Sverige under 1990-talet tog emot stora mängder flyktingar. Vilket gör att det fortfarande är ett aktuellt ämne som ständigt debatteras i samhället. För att få ett större perspektiv kring detta ämnesområde har jag använt mig av regeringspropositioner som diskuterar hur integrationen framförs under denna period.

1.8 Tidigare forskning

Det har gjorts ett antal olika SOU rapporter och undersökningar kring den integrationspolitik som Sverige har bedrivit från 1975 och fram till idag. Om hur invandrare många gånger framställs i media som underordnade grupper, vilket i sin tur leder till utanförskap och diskriminering i samhället. Utifrån de rapporter som det har gjorts kring integrationspolitiken framställs det att denna politik inte har uppnått de mål som man ville. Detta förespråkar bland annat Masoud

¹⁹ Michel Foucault, *Diskursens ordning*, (Stockholm, 1971), s. 35

²⁰ Sverker Björk, *Invandrapolitisk diskurs*, (Umeå, 1997), s. 10

Kamali i rapporten *Den segregerade integrationen*, där han menar att det är ett faktum att integrationspolitiken har speglat en särartspolitik under de senaste 30 åren, som har grundats på ett särartstänkande och därför bör det enligt honom skapas en ny politik.²¹ Denna nya politik ska enligt Kamali syfta på till att förbättra de samhällssystem och skapa lika möjligheter för alla. Även Magnus Dahlstedt och Fredrik Hertzberg som medverkar i SOU rapporten *Demokrati på svenska?* Sympatiserar med Kamali, där även de menar på att dagens svenska samhälle påvisar att etniska hierarkier blivit alltmera synligare, men även arbets- och bostadsmarknad samt massmedier är oftast riktade mot etniska linjer.²²

Dessa rapporter utgår från hur dagens samhälle ser ut gällande integrationspolitiken och visar att regeringen inte har lyckats med dess mål vilket är ett faktum. I uppsatsen tillkommer ytterligare tre SOU rapporter, detta urval har jag gjort på grund av att dessa rapporter passar mina frågeställningar bäst och författarna resonerar kring integration på ett tydligt sätt. Naturligtvis kunde jag ha använt mig av flera SOU rapporter men jag begränsade mig eftersom det var tillräckligt med material. Nedan följer den tidigare forskningen ytterligare gällande integration i det svenska samhället, utifrån olika författare och forskare såsom, Markus Johansson, Masoud Kamali, Paulina del los Reyes med mera.

1.8.1 Vi och dem

Marcus Johansson, fil. Doktorand i statsvetenskap och knuten till centrum för urbana och regionala studier, Örebro universitet, för en diskussion kring makt i SOU rapporten *Demokrati på svenska?* Där menar han att om man diskuterar makt på djupet kommer det bland annat att handla om, på vilket sätt människor framställer varandra i termer ”vi” och ”dem”. Där man har gränser för vem som är mest utsatt/segregerad från den andre, men även vilka politiska medel man ska vidta för att kunna lösa de olika samhälls problemen. Då man talar om makt på djupet omfattar det perspektiv som ses som dolda och underliggande för den generella maktfördelningen som finns.²³

Det finns två olika perspektiv Johansson talar om då han syftar på makt och dessa är, tankekontrollerad makt och indentitetskapande makt. Den tankekontrollerade makten har en viss begränsning av att kunna ha en viss tillsyn över exempelvis olika förslag, vilket i sin tur bidrar att

²¹ SOU 2006:73 *Den segregerade integrationen, Om social sammanhållning och dess binder*, Red, Kamali Masoud, (Stockholm, 2006), s. 19

²² SOU 2005:112, *Demokrati på svenska? Om strukturell diskriminering och politiskt deltagande*, Red, Magnus Dahlstedt & Fredrik Hertzberg (Stockholm, 2005), s. 10f

²³ Ibid, s.40

det förhindrar dem inblandade individerna att på så sätt hitta olika lösningar. Den indentitetskapande makten syftar även på, konstruktion och reproduktion av politiska identiteter som finns i politiken, vilket kan bidra till en fördel eller nackdel för dem involverade.²⁴ Då dessa maktformer kan kopplas samman med begreppsdiotomierna inkludering/exkludering menar Johansson att, det finns en koppling till makt. Johansson menar att den svenska majoriteten använder i sin tur sig av en politisk makt för att på så sätt kunna utelämna andra etniska gruppers inflytande i samhället. Detta bidrar till att det blir i sin tur en inkludering av den egna gruppen. Genom denna inkludering finns det en riktning av maktuppdelning mellan grupper som i sin tur kan ha en påverkan på politiska processer och beroende på dess sammanhang.²⁵

Paulina del los Reyes och Masoud Kamali menar på att en av dem viktigaste anmärkningarna mot integrationstänkandet är att, det utgås ifrån två hierarkiskt ordnade kategorier vi och de. Där tyngdvikten ligger på att ”vi” ska integrera och ”de” som skall integreras, detta är en tolkning som görs då kategoriseringar sker av svenskar och invandrare. Detta då individer eller grupper ser sig själva tillhöra någon av dessa grupper. Denna definition innefattar även begrepp som, tillhörigheter, identiteter, egenskaper, förmånsrätter och erfarenheter brukar försummas eller diskrimineras.²⁶

Gränsdragningen mellan dessa kategorier är inte bara inbyggd i premisser för integrationstänkandet; den återskapas och naturaliseras i sociala praktiker, i kunskapsproduktionen och i symboliska handlingar genom vilken idé om integrationen, om att ”de” ska bli värda att leva bland ”oss”, implementeras, kartläggs, följs upp och utvärderas²⁷

Genom detta integrationstänkande menar Kamali och De los Reyes att det på så sätt måste skapas en indelning i grupper då det gäller vi och dem, leder det i sin tur till att det skapas en illusion om en intressepolitik. Författarna menar att det istället bör skapas en politik som omfattar begreppet identitet.²⁸

Skapandet av integration i samhället har inte enbart haft positiva effekter utan har även fått vissa negativa. Vilket kan kartläggas genom olika undersökningar av den invandrade befolkningen och deras barn. Det handlar exempelvis om varför det ännu inte framkommit några fakta gällande etniska ojämlikheter. Det finns inte heller någon forskning som har kunnat förklara de ojämna arbets- och levnadsvillkor som påverkar de personer som är födda eller uppvuxna i Sverige.²⁹

²⁴ SOU 2005:112, *Demokrati på svenska? Om strukturell diskriminering och politiskt deltagande*, Red, Magnus Dahlstedt & Fredrik Hertzberg (Stockholm, 2005), s. 41

²⁵ Ibid, s. 41

²⁶ SOU 2005:41, *Bortom vi och dom*, Red, Paulina De Los Reyes & Masoud Kamali, (Stockholm, 2005), s. 8

²⁷ Ibid, s. 8

²⁸ Ibid s. 8

²⁹ Ibid, s. 8

1.8.2. Strukturell diskriminering

Magnus Dahlstedt statsvetare och etnicitetsforskare och etnologen Fredrik Hertzberg för en diskussion i SOU rapporten *Demokrati på svenska?* om strukturell diskriminering där dem menar att det finns ett flertal särdrag som diskriminerar och marginaliserar olika grupper i samhället då det gäller gränser för deras rättigheter och deras yttrandefrihet.³⁰ Det finns ett flertal olika typer av diskriminering, men den typ av diskriminering som skall användas i denna studie har jag fokuserat på strukturell diskriminering. Begrepp som diskriminering kan variera beroende på i vilket sammanhang diskriminering används men även personen eller personerna i fråga tillämpar diskriminering.³¹ Dahlstedt och Hertzberg refererar till Pincus i texten som menar att diskriminering kan delas in i tre olika kategorier: institutionell, strukturell samt individuell diskriminering. Den institutionella diskrimineringen skapas via de olika institutionernas policies och dess olika utförande för att de personer i sin tur som är delaktiga i denna verksamhet skall använda dem i praktiken. Denna diskriminering kan oftast ses inom den privata samt offentliga sektorn.

Dahlstedt och Hertzberg menar att majoriteten av de flesta institutionella praktiker inte medvetet tenderar att diskriminera etniska grupper, men beroende på dess sammanhang kan dessa handlingar vara diskriminerande i sig menar de och denna sorts av diskriminering kallas för *strukturell diskriminering*. Detta kan i sin tur bidra till att politiska åtgärder bör införskaffas, där politiker som mål att på så sätt kunna minska de etniskt segregerade mönster såsom på arbetsmarknaden. Detta kan fungera teoretiskt menar författarna men brister då de kommer till praktiken. Den individuella diskrimineringen innefattar det som sker vardagligt, då det gäller individuella och internationella händelser där man har ett syfte att bekräfta etniska hierarkierna i samhället. Detta kan vara hyresvärdar som inte vill hyra ut bostäder till invandrare.³²

Begreppet som strukturell diskriminering är att, man ska få en ökad förståelse för diskriminering men det används även för att påvisa den negativa särbehandling som personer som ”invandrare” möter.³³ Den strukturella diskrimineringen har stor tyngdvikt då det gäller underordnade grupper

³⁰ SOU 2005:112, *Demokrati på svenska? Om strukturell diskriminering och politiskt deltagande*, Red, Magnus Dahlstedt & Fredrik Hertzberg (Stockholm, 2005), s. 22

³¹ Ibid, 22

³² Ibid, s. 22f

³³ Ibid, s. 23

och individens kunskaper blir oftast drabbade och utsatta. Likaså Paulina De los Reyes menar på att *den strukturella diskrimineringen naturaliserar olikhet och legitimerar underordning*.³⁴ Där det svenska samhället i sin tur präglas av maktrelationer, vilket menas att ett fenomen går att förändra eller förstöra den ordning som till exempel gynnar människor, normer och olika symboler som förespråkar för just det ”svenska” menar De los Reyes. Men även att ordningen utesluter och diskriminerar underställda människor som inte anses ha det typiska svenskheten.³⁵

Även Masoud Kamali diskuterar begreppet strukturell diskriminering, likaså menar han att strukturell och institutionell diskriminering kan ses som en underordning och stigmatisering av olika grupper såsom etniska och religiösa.³⁶ Kamali kallar detta för andrafiering, vilket menas att denna typ av diskriminering har en historisk bakgrund och sin grund i att bevara majoritetssamhällets makt hierarkier.

1.9 Teoretiska perspektiv

I följande del är en presentation av de teorier jag anser vara relevanta för studien. De olika teorier som jag skall använda i uppsatsen är, *Identitet* och *etnicitet*. Utifrån dessa teorier kommer jag att bland annat belysa etniska grupper, minoriteter i samhället, utanförskap och segregering. Dessa teorier har jag använt mig av eftersom dessa kompletterar varandra och präglar i sin tur en diskussion kring integration.

De diskurser som jag skall framföra är delvis makt, men även dikotomier såsom ”vi” och ”dem”. Makt har alltid påverkat vår vardag och därför är det relevant men även viktigt att se hur det påverkar invånarna och samhället. Även begreppen så som ”vi” och ”dem” är viktigt att diskutera då vi många gånger kategoriserar människor i grupper. Gör vi detta på grund av att göra det lättare för oss att särskilja grupper?

1.9.1 Identitet

Thomas Hylland Eriksen som är professor inom socialantropologi, förespråkar i boken *Etnicitet och nationalism* om social identitet, där den sociala identiteten består av flera olika delar såsom till exempel klass, ålder, kön och etnicitet. I vissa fall så väljer individen att lägga större betoning på

³⁴ SOU 2005:41, *Bortom vi och dom*, Red, Paulina De Los Reyes & Masoud Kamali ,(Stockholm, 2005), s. 234

³⁵ Ibid, s. 234

³⁶ Ibid, s. 35

den ena för att nedtona någon av de andra. Detta gör individen för att antingen närma sig eller distansera sig från en annan individ.³⁷

En identitet är en individs uppfattning om sig själv. Identiteten skapas genom social interaktion med andra individer vilket leder till att den enbart inte är föränderlig utan även situationsbunden. Identitetsarbetet är alltid en pågående process och den bär på kollektiva samt personliga dimensioner.³⁸ För att kunna uttrycka sin egna personliga identitet så samspelas sociala och kulturella erfarenheter som visar vem man är. Den individuella identiteten omfattar att individen är sig själv och skiljer sig från de andra i omgivningen, samt att individen har egna karaktäristiska drag. I den kollektiva identiteten identifierar individen sig själv som en grupp i jämförelse med andra grupper i en större helhet. Genom en identitet kan individen identifiera sig med andra som till exempel tillhör en grupp eller en tradition. Exempelvis kan de finna tillhörighet med en viss etnisk grupp eller en viss kulturell grupp vilket då förstärker och skapar en individs etniska identitet. Man blir även tillskrivna identiteter av andra, dessa kan i vissa fall stämma och i andra fall vara rena fördomar. Ofta så tillskriver man en person en identitet bara på hur denne ser ut. Får man höra dessa tillskrivna identiteter tillräckligt ofta kan man ta dem till sig som sina egna.³⁹ Den tillskrivna etniska identiteten har en viktig roll i dagens samhälle, för en individ är den tillskrivna identiteten ofta svår att undvika. Detta kan ofta förekomma till exempel på arbetsmarknaden, där kan en individ inte själv välja utan blir oftast kategoriserad som invandrare oavsett om denne person vill det eller inte.

Även Charles Taylor, kanadensisk filosof, diskuterar i boken *Det mångkulturella samhället och erkännandets politik*. Där ett av samhällets största problem har sin grund i att alla individer skall ha samma rättigheter, oavsett om vissa personer har en annan etnisk eller kulturell bakgrund i jämförelsevis med majoritetssamhället.⁴⁰ Likaså Pierre Bourdieu, fransk sociolog, diskuterar kring det sociala rummet som har olika inslag av kapital. I och med detta är det en avgörande roll för hur människor i sin tur kommer att integreras i samhället.⁴¹

³⁷ Thomas Hylland Eriksen, *Etnicitet och nationalism* (Nora, 1998), s. 21f

³⁸ Erik Olsson, red. *Etnicitetens gränser och mångfald*, (Stockholm, 2000).s 60f

³⁹ Erving Goffman, *Stigma*, (Stockholm, 2004), s. 12

⁴⁰ Charles Taylor, *Det mångkulturella samhället och erkännandets politik*, (Göteborg, 2003), s. 43ff

⁴¹ Callewaert Staf. Pierre Bourdieu. I Heini Andersen & Lars Bo Kaspersen (Red.), *Klassisk och modern samhällsteori*, (Lund, 1999), s. 363-383

1.9.2 Etnicitet

För att få ett större perspektiv och förståelse för begreppet etnicitet bör man se över olika faktorer som utgör viktiga delar för hur etnicitet kan förstås. Begreppet etnicitet är inget enhetligt fenomen, i boken *Etnicitetens gränser och mångfald* refererar Erik Olsson fil. Doktorand i kommunikation till Vermulen och Govers som menar att termen etnicitet har marginaliserat begreppet assimilation och aculturation men har inte lyckats ersätta dem. Etnicitet är även en grupprelation där man anser sig vara kulturellt olik andra grupper ifråga om ”identitet, känsla av samhörighet, symbolgemenskap”⁴² Konstruktionisterna menar på att etnicitet är skapad genom historiska processer och är konstruerad som ett socialt fenomen. De fokuserar även på sociala processer där etnicitet är en process som är föränderligt situationsbundet fenomen. Kultur och identitet är oskiljbara och är också centrala delar av etnicitetens uppbyggnad. *Ofta anses språk, tradition, religion och territorium bilda bas för etnisk identitet.*⁴³ Det finns ingen direkt definition av kultur eller etnicitet, utan det finns ett antal olika definitioner om vad begreppen står för och för att etnicitet ska kunna uppstå måste grupperna ha en gemenskap med varandra. Samt att den ena gruppen är kulturellt annorlunda än den egna, om detta inte uppfylls finns ingen etnicitet.⁴⁴

Begreppet etnicitet är förhållanden mellan olika grupper där medlemmarna ser sig själva som avvikande samt att dessa grupper även kan vara i en hierarkisk ordning i ett samhälle. Eriksen anser att det därför är viktigt att skilja på begreppet etnicitet och samhällsklass. Det finns två olika definitioner av klasser, den ena är Karl Marx, tysk samhällsforskare och den andre är Max Webers, tysk sociolog, definition.⁴⁵ Karl Marx syn på samhällsklasser är att han lägger större tonvikt på de ekonomiska aspekterna. Max Webers teori kring samhällsklasser har utvecklats till teorier inom social skitning, där man vidtar flera krav för att kunna skilja på dessa klasser. De olika teorier som finns för samhällsklasser visar att det finns system av socialrangordning och maktfördelning. Men etnicitet behöver inte relatera till någon speciell rangordning, utan de etniska relationerna kan vara jämlika. Det kan även finnas korrelation mellan etnicitet och klasstillhörighet, i den mån då det finns en stor chans att individer som tillhör särskilda etniska grupper även tillhör särskilda samhällsklasser. Utöver detta kan det finnas samband mellan klass och etnicitet, där både klass och etnicitet kan vara rangordnade och den etniska tillhörigheten har därför en viktig roll gällande klasstillhörighet.⁴⁶

⁴² Erik Olsson, red. *Etnicitetens gränser och mångfald*, (Stockholm, 2000), s. 30f

⁴³ Thomas Hylland Eriksen, *Etnicitet och nationalism* (Nora, 1998), s. 21

⁴⁴ Thomas Hylland Eriksen, *Kulturterrorismen*, (Nora, 1999), s. 20

⁴⁵ Thomas Hylland Eriksen, *Etnicitet och nationalism*, (Nora, 2000), s. 15f

⁴⁶ Ibid, s. 16

En annan viktigt infallsvinkel inom etnicitet är nationalism. Eriksen hänvisar i boken *Etnicitet och nationalism* till Gellner som menar att *Nationalismen är, kort sagt, en teori om politisk legitimitet som fodrar att etniska gränser inte korsar politiska gränser*⁴⁷ Termen nationalism används av Gellner och många andra samhällsvetare som kännetecknar en speciell relation mellan etnicitet och stat.

Många gånger har individer olika stereotypiseringar av etniska grupper, som ofta bygger på fördomar och nämns ofta i relation till rasism och diskriminering ett exempel på detta är, då vita amerikaner framställer svarta som ”lata och opålitliga”.⁴⁸ Stereotyper är oftast nedsättande på individer men det behöver inte alltid vara på det sättet. Etniska stereotyper kan även ha sociala funktioner såsom att hjälpa gruppmedlemmar och individer kan genom att kategorisera få ordning i bestämda typer men kan även ha användning för rättfärdiga de systematiska skillnaderna som finns gällande tillgång av resurser.⁴⁹ Alla dessa begrepp utgör en stor funktion för hur etnicitet kan förstås och förklaras på ett tydligare sätt.

Även Etienne Balibar, franske filosofen, menar att uppkomsten av den ”nya” rasismen har en koppling till att det många gånger görs kategoriseringar och stereotypiseringar på personer med annan etnisk bakgrund än majoritetssamhället.⁵⁰

2. Empiri och analys

2.1 Framväxten av integrationspolitiken i Sverige- bakgrund

Det var först efter andra världskrigets slut som en invandrarpolitik växte fram, detta på grund av den ökade arbetskraftinvandringen till Sverige. Vilket i sin tur kom att handla om flyktinginvandring som fortfarande gäller.⁵¹ Dåvarande politiker förväntade sig att invandrare som kommit på grund av arbetskraft senare skulle återvända till deras hemländer, efter att deras anställningskontrakt ut. På grund av detta ansåg politikerna att det inte fanns någon anledning att framställa en specifik invandrarpolitik. Utan de som hade invandrade fick klara sig på egen hand antingen genom släktingar, vänner eller med hjälp av dom ideella organisationerna som fanns. Den övergripande generella politiken skulle vara ståndpunkten för invandrarnas särskilda behov,

⁴⁷ Thomas Hylland Eriksen, *Etnicitet och nationalism*, (Nora, 2000), s. 126

⁴⁸ Ibid, s. 33

⁴⁹ Ibid, s. 36

⁵⁰ Etienne Balibar/Immanuel Wallerstein, *Ras, Nation, Klass*, (Göteborg, 2002), s. 61f

⁵¹ Lena Södergran, *Svensk Invandrarpolitik- och Integrationspolitik*, (Umeå, 2000), s. 1f

inom ramen för framväxten av välfärdssamhället. Där fanns en önskan om att åstadkomma jämlikhet bland landets invånare. Denna politik införde man för att minska skillnaderna som fanns mellan utländska och svenska medborgares sociala rättigheter.⁵²

1968 beslutade riksdagen att *"invandrare skall ha möjlighet att leva på samma standardnivå som den inhemska befolkningen"*⁵³ Med detta menas att samhället inte längre skulle vara uppdelat utan att samma förutsättningar ska råda alla oberoende av etnisk bakgrund. Detta skulle i sin tur uppnås genom att regeringen övergick till generell välfärdspolitik, trots att regeringen tryckte på att bevarandet av modersmål och att traditioner var viktigt, var detta något staten inte kunde finansiera, utan ansvaret låg på enskilda grupper.

1960-talets utlänningspolitik präglades av uppfattningen att de personer som invandrat till Sverige inte hade någon tanke på att återvända till sina hemländer, skulle assimileras snarast möjligt. För att på så sätt efterlikna majoritetsbefolkningen i samhället. 1968 tillsattes en invandrarutredning till följd av den kritik som riktades mot det dåvarande assimilationstänkandet. Målet utredningen hade var att förbättra invandrare och minoritetsgruppers situation och anpassning till samhället.⁵⁴

Genom att man hade en invandrarutredning så tog riksdagen ytterligare ett beslut 1975 som skulle innefatta målsättningar gällande invandrapolitik. Denna politik beslutades av eniga högerpolitiker och vänsterpolitiker.⁵⁵ Det vill säga att det rådde ett enat politiskt samförstånd gällande denna fråga. Denna politik utformades utifrån demokratis historiska bakgrund gällande medborgarens rätt till jämlikhet, valfrihet och samverkan, vilket innebar att man lämnade den gamla politiska ideologin såsom assimilationsspolitik och införlivade en ny politik. Det nya politiska förhållningssättet gällande detta bidrog att de kulturella och språkliga bakgrunderna inte bara skulle erkännas utan även främjas. Således kan detta ses som en grundsten av uppbyggnaden av det mångkulturella samhället.⁵⁶

⁵² Lena Södergran, *Svensk Invandrapolitik- och Integrationspolitik*, (Umeå, 2000), s. s. 2

⁵³ Regeringens proposition 1997/98:16, *Sverige, framtiden och mångfalden – från invandrapolitik till integrationspolitik*, <http://www.regeringen.se/sb/d/108/a/2271>, s. 15 2007-03-23

⁵⁴ Ibid, s. 15 2007-03-23

⁵⁵ Lena Södergran, *Svensk Invandrapolitik- och Integrationspolitik*, (Umeå, 2000), s. 7ff

⁵⁶ Regeringens proposition 1997/98:16, *Sverige, framtiden och mångfalden – från invandrapolitik till integrationspolitik*, <http://www.regeringen.se/sb/d/108/a/2271>, s. 15 2007-03-23

År 1986 lades en proposition fram gällande att tillsätta en ombudsman mot etnisk diskriminering, i samma proposition invandrarpolitiska målen oförändrade. Under samma period skedde en förändring gällande flyktingmottagning, statens invandrarverk och kommuner tog över ansvaret som tidigare låg på arbetsmarknadsverkets ansvar.⁵⁷

Under 1980-talet, gavs frågor såsom asylfrågor större utrymme och invandrarpolitiska frågor fick en mer undanskymd plats i debatten. En förklaring till detta är att nya önskemål och behov som asylsökande hade till skillnad från flyktingar. Många av dessa nyanlända flyktingar hade svårt att hitta sin plats i det svenska samhället. Även invandrarna försökte hitta sin plats i samhället genom att försöka tvätta bort den invandrarstämpeln de fått, detta gällde både de som var födda i Sverige med en utrikesfödd förälder och de som inte var födda i Sverige.⁵⁸ Inom denna invandrarpolitik har invandrarna setts som en grupp, som i sin tur bidragit till att invandrare många gånger associeras med utanförskap. Invandrarpolitikens uppbyggnad har stärkt en uppdelning gällande ”vi” och ”dem” tänkandet.⁵⁹

I dagens svenska samhälle används begrepp som mångkultur och mångkulturell vilka kan ses som normgivande i samhället. De utgångspunkterna som regeringen har gällande invandrarpolitiken är;

Samhällets etniska och kulturella mångfald bör tas som utgångspunkt för den generella politikens utformning och genomförande på alla samhällsområden och nivåer. Politik som riktar sig specifikt till invandrare som grupp bör begränsas till insatser och åtgärder som kan behövas under den första tiden i Sverige.⁶⁰

I september 1997 lämnade regeringen en proposition till riksdagen vid namn, *Sverige, framtiden och mångfalden – från invandrarpolitik till integrationspolitik* (prop.1997/98:16).⁶¹ Lena Södergran, sociolog, menar att denna propositions syfte och mål för en integrationspolitik som skulle gälla hela befolkningen. Med andra ord att människor som invandrar till Sverige inte längre skall ses som en grupp med speciella behov på grund av att de är invandrare, utan ska ses som likvärdiga

⁵⁷ Regeringens proposition 1997/98:16, *Sverige, framtiden och mångfalden – från invandrarpolitik till integrationspolitik*, <http://www.regeringen.se/sb/d/108/a/2271>, s. 16f, 2007-03-23

⁵⁸Ibid, s. 17, 2007-03-26

⁵⁹ Ibid, s. 17, 2007-06-05

⁶⁰ Ibid, s. 19f, 2007-03-26

⁶¹ Regeringsproposition Skr. 2001/02:129, *Integrationspolitik för 2000-talet*, <http://www.regeringen.se/sb/d/108/a/2090>, s. 6 2007-03-26

medborgare⁶², även kvinnor och män ska ha lika rättigheter och möjligheter, det är även viktigt att förebygga diskriminering, främlingsfientlighet och rasism.⁶³ De ändringar som skedde inom integrationspolitiken i slutet på 1990-talet medförde att en ny myndighet 1998 skapades, nämligen integrationsverket vars syfte var att handha integrationsfrågor.⁶⁴ Utöver den integrationspolitiska propositionen från 1997 tillkom ytterligare två propositioner rörande integrationspolitik. I december 1998 kom propositionen gällande storstadspolitisk satsning, där de huvudsakliga målen var att bryta den sociala och etniska och diskriminerande segregationen som fanns i storstadsregionerna. I december 1999 utkom den andra propositionen, var syfte skulle behandla den nationella minoritetspolitiken, där de nationella minoriteterna erbjuds stöd och minoritetsspråken skulle skyddas.⁶⁵ Två år senare beslutade riksdagen att minoritetspolitikens mål skall ge;

Skydd för de nationella minoriteterna och stärka deras möjligheter till inflytande samt stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande.⁶⁶

År 2001 utvecklades integrationspolitiken som tidigare hade präglat Sverige ytterligare, då regeringens skrivelse utkom, *Integrationspolitik för 2000-talet*. Där medverkade dåtidens statsminister Göran Persson(s) och Mona Sahlin (Näringsdepartementet). I denna proposition redogör regeringen hur integrationspolitiken har utvecklats efter regeringspropositionen som utgavs 1997, *Sverige, framtiden och – från invandrarpolitik till integrationspolitik*. I den nya och mer utvecklade rapporten tillkommer det även nya mål gällande integrationspolitiken men även regeringens syn på framtida integrationspolitik. I budgetpropositionen beslutade riksdagen att såsom begreppet skyldigheter skulle tilläggas till den integrationspolitiska målet om ”lika rättigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund”.⁶⁷

Sverige har blivit alltmer mångfaldigt och invandringen har ökat avsevärt under de senaste decennierna. Dagens svenska samhälle präglas av olika kulturer, religioner och språk, därför är det viktigt att kunna få en ökad förståelse bland alla invånare i samhället på grund av dess

⁶² Lena Södergran, *Svensk Invandrarpolitik- och Integrationspolitik*, (Umeå, 2000), s.45f

⁶³ Regeringsproposition Skr. 2001/02:129, *Integrationspolitik för 2000-talet*, <http://www.regeringen.se/sb/d/108/a/2090>, s. 6ff 2007-03-30

⁶⁴ Ibid, 2007-03-30, s. 7f

⁶⁵ Ibid, 2007-03-30, s. 8f

⁶⁶ Ibid, 2007-03-30, s. 9

⁶⁷ Regeringsproposition Skr. 2001/02:129, *Integrationspolitik för 2000-talet*, <http://www.regeringen.se/sb/d/108/a/2090>, s. 8 2007-03-31

mångfald. Debatten kring integration har länge pågått i samhället, där i de huvudsakliga ämnena handlar om att minska samhällsklyftorna gällande minoritetsgrupper och majoritetsamhället. Bland personer med utländsk bakgrund upplevs det många gånger att det finns en tydlig segregation i samhället som bygger på etniska aspekter.⁶⁸ De mål som integrationspolitiken eftersträvar kan således till viss del sägas ännu inte uppnåtts.

Detta försvårade möjligheterna både för dem som nyligen invandrat, men också för dem som sedan länge bott i Sverige att komma in som en naturlig del i samhällsgemenskapen. Skillnaden på inriktningen av politiken mot tidigare är att det skall vara behovet i sig, och inte invandrarskapet, som motiverar olika åtgärder. Integrationspolitiken skall verka för att den generella politiken utvecklas så att den tar sin utgångspunkt i mångfalden och därmed bidrar till att bryta upp gränsen mellan de som är födda i Sverige och de som har invandrat”.⁶⁹

2.2 De gap som uppstår mellan retorik och verklighet

Nedan följer en analys utifrån den tidigare forskning som har gjorts gällande integrationspolitik, men även utifrån regeringspropositioner gällande synen på integrationspolitik.

Integrationspolitiken har länge diskuterat om hur man bör komma till rätta med de problem som förekommer, eftersom inte integrationen i sig inte fungerar som den borde, detta kan man läsa i SOU rapporterna och regeringspropositionerna. Som jag tidigare nämnt har integration varit omdiskuterat sedan mitten av 1970-talet och fortfarande idag det är ett aktuellt ämne. Utifrån SOU rapporten *Den segregerade integrationen* får man läsa om hur integration ses som ett tillstånd för ”de andra” i och detta har i sin tur bidragit till att en del människor tror att det enbart berör personer med invandrar bakgrund.⁷⁰ Utifrån detta skulle det kunna tolkas som att det i sin tur sker kategoriseringar på minoritetsgrupper och majoritetsbefolkningen. Detta eftersom att en viss del av den svenska befolkningen kan ha fått denna uppfattning via exempelvis media, där många kan tycka att själva integrationspolitiken enbart skall fokuseras på människor med annan bakgrund än svensk. Detta är enligt min åsikt mindre bra, eftersom integration i sig inte behandlar specifika personer utan berör hela samhället och dess utveckling.

Författaren Kamali, sociolog i socialt arbete, nämner även i rapporten att det huvudsakliga problemet är att det görs grupperingar på svenskar och invandrare. Där han menar att utifrån

⁶⁸Regeringsproposition Skr. 2001/02:129, *Integrationspolitik för 2000-talet*, <http://www.regeringen.se/sb/d/108/a/2090>, 2007-03-30, s. 117f

⁶⁹Ibid, s. 119f

⁷⁰ SOU 2006: 73 *Den segregerade integrationen, Om social sammanhållning och dess hinder*, Red, Kamali Masoud, (Stockholm, 2006), s. 341

detta ses ”svenskarna” som personer som är integrerade i samhället vilket i sin tur bör integrera ”invandrarna”.⁷¹ Utifrån detta menar han att det skapas ett ”vi” och ”dem” tänkande, vilket gör att det i sin tur brister inom integrationspolitiken. Då författaren nämner att det skapas ett vi och dem tänkande så gör även han kategoriseringar av grupper som i och med stärker dessa två begrepp. Vilket gör att det kan vara svårt att komma ifrån dessa kategorier, eftersom det framkommer utifrån regeringspropositionerna samt dessa SOU rapporter begrepp som ”vi” och ”dem”. Dessa två begrepp kan kopplas i samband med personens etnicitet och identitet, där individens etnicitet kan känna sig avvikande i jämförelsevis med de övriga medlemmarna i gruppen vilket även kan leda till att bidrar till en viss hierarkisk ordning i samhället.⁷² Detta kan vi se då det görs grupperingar i både propositionerna och som exempelvis Kamali nämner i rapporten. I och med detta stärks dessa kategorier och kan komma att fortsätta reproduceras vilket gör att det förmodligen inte kommer att upphöras, eftersom då författaren nämner att detta är ett problem och har själv inget förslag på förbättring. Utifrån dessa begrepp framkommer det även att ”de” med andra ord invandrarna kan tillskrivas en viss identitet utifrån hur denna ser ut och får denna person höra dessa tillskrivna identiteter tillräckligt ofta kan de ta till sig som sina egna.⁷³ Detta nämner Alekandra Ålund, professor vid tema etnicitet vid Linköpings universitet, i boken *Etnicitetens gränser och mångfald* där hon menar att den tillskrivna etniska identiteten utgör en viktig roll i samhället. Vilket i detta sammanhang kan tolkas att när man väl sätter namnetiketter såsom begrepp ”vi” och ”dem” vilket i detta sammanhang gör det svårt att få bort stämpeln kring begreppen.

Utifrån propositionerna kan det även tolkas att inom invandrapolitiken handlar det till största del om erkännandet om att det finns en mångfald och kulturella skillnader i samhället som regeringen poängterar. Vi kan i dagens samhälle se att det finns segregering och att utanförskapet är ett faktum. Genom att det finns en rad olika nationaliteter kan det i sin tur leda till olika problem som till exempel utanförskap diskriminering rasism med mera, detta har forskare och olika författare konstaterat. Eftersom att vår identitet skapas och även kan formas av andras erkännande, kan det i sin tur leda till att en person eller grupp av människor kan komma till skada, då människor eller samhället i sig ger en bild av dessa människor som fördomsfull eller förolämpande.⁷⁴ Detta kan tolkas som att det skapas förtryck och att dessa människor känner sig

⁷¹ SOU 2006: 73 *Den segregerade integrationen, Om social sammanhållning och dess hinder*, Red, Kamali Masoud, (Stockholm, 2006), s. 341

⁷² Thomas Hylland Eriksen, *Etnicitet och nationalism*, (Nora, 2000), s. 15f

⁷³ Erik Olsson, red. *Etnicitetens gränser och mångfald*, (Stockholm, 2000), s. 60f

⁷⁴ Charles Taylor, *Det mångkulturella samhället och erkännandet politik*, (Göteborg, 2003), s. 37

utanför och diskriminerande. Många gånger poängterar man att alla medborgare skall behandlas med samma värde samt att utgå ifrån samma rättigheter och förmåner utifrån regeringspropositionen *Sverige, framtiden och mångfalden – från invandrapolitik till integrationspolitik* (prop.1997/98:16).⁷⁵ Men detta efterlevs många gånger inte fullt ut anser jag i dagens samhälle, eftersom det fortfarande är ett dilemma då det gäller att man inom integrationspolitiken vill skapa bättre förutsättningar för minoritetsgrupper. Under årens lopp har det även stärkts på senare tid genom media där man med jämna mellanrum fått höra att personer med utomnordisk identitet eller typiska muslimska namn (Muhammed, Ahmed etcetera.) sällas bort och därmed får ett sämre utgångsläge på arbetsmarknaden. Detta har fått en negativ följd, vilket vi människor vet att det förekommer.

Dahlstedt och Hertzberg som jag tidigare nämnt i kapitlet tidigare forskningen, för en diskussion kring strukturell diskriminering att när politiker diskuterar kring begreppet strukturell diskriminering försöker dem förebygga att alla är ”etniskt neutrala” med andra ord ingen skall behandlas olika beroende på vilken bakgrund individen har men vidtar vissa åtgärder för att minska den segregering som finns bland annat på arbetsmarknaden. Utifrån detta kan det återigen kopplas med att en person tillskrivs en viss identitet på grund av sin etnicitet, detta nämner även Erving Goffman, var tidigare professor i antropologi och sociologi i Pennsylvania. Att det till viss del stämmer, men återigen kan det komma att handla om fördomar. När människor tillskrivs dessa olika identiteter är det många gånger på grund av dess yttre såsom (mörkt hår, färgad och så vidare) men även då det gäller personers namn i fråga.⁷⁶

Då många människor i dagens samhälle blir tillskrivna olika identiteter kan det många gånger leda till fördomar vilket Goffman men även De Los Reyes menar. Detta eftersom det är svårt att kunna undvika att inte bli stämplad, eller då det till exempel gäller på arbetsmarknaden som jag tidigare även nämnt, där en individ själv inte väljer att klassas som en invandrare men oftast blir det automatiskt. Det framkommer även utifrån rapporten *Bortom vi och dom* där De los Reyes nämner att genom den strukturella diskrimineringen är det helt naturligt att det påvisar och stärker ytterligare att det finns olikheter bland människor i samhället. Men även att det erkänner att det finns underordnade grupper såsom minoritetsgrupper.⁷⁷ Man skulle kunna tolka det som att det handlar om att uppnå en viss maktdominans i samhället och dem personerna som inte

⁷⁵ Regeringsproposition Skr. 2001/02:129, *Integrationspolitik för 2000-talet*, <http://www.regeringen.se/sb/d/108/a/2090>, s. 6 2007-05-10

⁷⁶ Erving Goffman, *Stigma*, (Stockholm, 2004), s. 12f

⁷⁷ SOU 2005:41, *Bortom vi och dom*, Red, Paulina De Los Reyes & Masoud Kamali (Stockholm, 2005), s. 234

förespråkar svenskheten betraktas och ses som något annorlunda. Detta kan kopplas tillbaka till Foucaults resonemang gällande diskurs, där frågor såsom vem får tala, eller i vilken utsträckning det gäller. Eftersom skulle denna makt komma ifrån någon så är det från oss människor.⁷⁸ Vilket kan bidra till att det automatiskt görs kategoriseringar på invandrare och svenskar, som sin tur bidrar till att det skapas utanförskap och stärker den diskriminering som redan finns i samhället. Detta är ett problem då det ständigt görs dessa kategoriseringar i propositioner samt i dessa olika rapporter. Eftersom man vet att det är ett problem, men det har ännu inte hittats några lösningar på detta. I och med att författarna nämner att det sker grupperingar gällande svenskar och invandrare bidrar det till att uppdelningen ytterligare ökar i samhället. Vilket i sin tur gör att det i fortsättningen kan komma ske kategoriseringar i en negativ bemärkelse. För att kunna betraktas och ses som svensk, har inget med dem historiska rötterna, kulturella värderingar, särskilda drag, beroende på om du är uppvuxen eller inte i Sverige menar De Los Reyes, eftersom detta inte är tillräckligt för att kunna bli accepterad som svensk. Författaren menar att det inte finns någon direkt definition på begreppet svensk och svenskhet och därför måste dessa kategorier upprätthållas genom att dem ses i relation till något annat.⁷⁹ Eftersom det inte finns någon direkt definition gällande svenskar och svenskhet som De los Reyes diskuterar kring, kan man ställa sig frågan vad är just den korrekta definitionen gällande svenskar och svenskhet? Då dessa begrepp benämns i betäckningen svenskar och invandrare kan det i sin tur bli svårt att förebygga den uppdelning som finns. Eftersom det är så pass inrotat i en del människor tankesätt och syn, att det ska vara på ett visst sätt. Detta väcker en viss uppmärksamhet då jag tror att många människor i sin tur börjar reflektera om vad denna är eller hur denna person betraktas och ses av samhället. Utifrån detta synsätt då man namnger en del människor i klasser kan det leda till att vissa personer distanserar sig sådant man inte har någon kunskap kring.

Det finns ytterligare ett krav bakom erkännandet som politiker förespråkar för, är att ska vara jämlikt i ett samhälle, eftersom särartspolitiken kritiserar diskriminering. Alla invånare i ett demokratiskt samhälle skall behandlas lika oavsett vilken etnicitet eller kön personen har, det ska inte vara på så sätt att vissa (till exempel infödda svenskar) skall ha rättigheter och andra inte.⁸⁰ Charles Taylor, förespråkar i boken *Det mångkulturella samhället och erkännandets politik*, om att det skall vara jämlikt i ett samhälle. Ronald Dworkin, professor i juridik och filosofi, sympatiserar även han med Taylor, men menar att man då bör skilja på två principer som omfattar

⁷⁸ Michel Foucault, *Diskursens ordning*, (Stockholm, 1971), s. 6f

⁷⁹ SOU 2005:41, *Bortom vi och dom*, Red, Paulina De Los Reyes & Masoud Kamali (Stockholm, 2005), s. 235

⁸⁰ Ronald Dworkin, *En fråga om jämlikhet- Rättsfilosofiska uppsatser*, (Göteborg, 2000), s. 48

jämlikhetsperspektivet. Den första principen är att statsmakterna skall behandla alla berörda som jämlikar, att man är berättigade till att få samma hänsyn och respekt som de övriga. Den andra principen bygger på att statsmakterna behandlar alla som är berörda jämlika vid fördelning av resurser och chanser, eller försöker arbeta med att kunna skapa en situation där alla ses som jämlika.⁸¹

Oavsett om politikerna i det svenska samhälle nämner att det skall vara jämlikt och ingen ska särbehandlas, kan man utifrån regeringspropositionerna som nämns tolka att det sker en viss särbehandling även och att man medvetet inte gör detta. I och med att dem nämner att det leder till att det blir grupperingar såsom ”vi” och ”dem”, blir detta sin tur problematiskt. Visst vet man att det förekommer orättvisor vilket leder till ojämlikhet i ett samhälle. Detta kan kopplas tillbaka som Kamali lyfter fram i den tidigare forskningen, att människor i dagens samhälle behandlas orättvist, såsom minoritetsgrupper vilket i sin tur leder till ökad segregering, utanförskap men även rasism. Huruvida bör man komma till rätta gällande människors rättigheter i samhället kan man ställa sig, eftersom vi redan vet att det finns vissa orättvisor. Många gånger ser vi människor enbart till dess avvikande egenskaper gentemot oss själva. Istället för att påpeka att den andre är svart eller har ett europeiskt utseende, bör vi istället försöka se olika individers likheter. Börjar vi göra detta tror jag att det förhoppningsvis kan kunna ske en förändring, då både politiker och forskare finner en lösning gällande människors rättigheter i samhället oavsett om denne person har en annan etnisk bakgrund än svensk eller inte.

Utifrån dessa SOU rapporter har frågor grundats i politisk jämlikhet som svensk demokrati officiellt grundas på;

All offentlig makt, sägs enligt regeringsformens portalparagraf, ”utgå från folket”. Samtidigt framstår emellertid de *reella* ojämlikheterna när det gäller individers och grupperns möjligheter att på olika sätt göra sina röster hörda i en svensk demokrati som allt mer uppenbara.⁸²

Detta har i sin tur bidragit att det uppstått ett gap inom demokratin menar Kamali, vilket möjligen kan tolkas att det i sin tur sker en viss uppståndelse när det teoretiska skall sättas in i praktiken. Denna ojämlikhet som gäller inflytande inom den svenska demokratin är ett resultat av de ojämna utgångspunkterna då det gäller människors deltagande inom politiken. Vilket i sin tur behöver vissa medel och färdigheter för att kunna förebygga denna ojämlikhet. För när man väl

⁸¹ Ronald Dworkin, *En fråga om jämlikhet- Rättfilosofiska uppsatser*, (Göteborg, 2000), s. 25

⁸² SOU 2005:112, *Demokrati på svenska? Om strukturell diskriminering och politiskt deltagande*, Red, Magnus Dahlstedt & Fredrik Hertzberg (Stockholm, 2005), s. 261

säger att ojämlikhet är ett problem, bör man undersöka de bakomliggande faktorerna till varför detta uppstår. Utifrån min synvinkel anser jag att Sverige till viss del är ett demokratiskt samhälle men det uppfylls inte i vissa sammanhang då det gäller alla individers rättigheter. Detta eftersom det kan ske särskilnader grupper.

2.3 Varför detta misslyckande/dilemma?

Utifrån dessa regeringspropositioner och SOU rapporter som jag utgått ifrån i denna uppsats, framställer författarna att integrationspolitiken i sig har misslyckats. Nedan följer en analys och diskussion kring detta.

Som jag tidigare nämnt har det svenska samhället blivit alltmer mångkulturellt, vilket kan ha sina fördelar samt nackdelar. Det positiva är människor i samhället får ta del av varandras traditioner, kulturer. Det mångkulturella samhället har även en negativ aspekt som vilar på att det finns kategoriseringar och rangordningar, både då det gäller arbets- och bostadsmarknaden men även inom politiken.⁸³

Dahlstedt och Hertzberg som skriver i SOU rapporten *Demokrati på svenska?* som även nämns i den tidigare forskningen, då det diskuteras kring fördelningen mellan makt och inflytande i det mångkulturella Sverige, där det i första hand fokuserats på ”invandrarna”. Det är enligt detta påstående ”de” som förespråkar mångfalden i Sverige utifrån författarna.⁸⁴ Genom detta kan vi se att man gör kategoriseringar som ”invandrare” och ”svenskar”. Detta är naturligtvis ett problem som påverkar samhället och man behöver vidta vissa åtgärder som integrationspolitiken bör göra, för att minska segregation samt ”vi” och ”dem” tänkandet vilket jag tidigare diskuterat kring.

En av de bakomliggande faktorerna till varför dessa kategoriseringar görs gällande ”vi” och ”dem” är att kravet gör sig påmint på flera olika sätt inom politiken, såsom minoritetsgrupper eller ”underordnade” grupper vägnar, men även i vad som idag kallas ”mångkulturalismens” politik. Taylor menar att det är i grunden, kravet på erkännandet som blir viktigt. Det har att göra med en persons uppfattning om vem han eller hon är och vad de bakomliggande faktorerna kännetecknar dennes person.⁸⁵ Detta handlar även om en individs identitet och etnicitet, vilket

⁸³ SOU 2005:112, *Demokrati på svenska? Om strukturell diskriminering och politiskt deltagande*, Red, Magnus Dahlstedt & Fredrik Hertzberg (Stockholm, 2005), s. 10

⁸⁴ Ibid, 10f

⁸⁵ Charles Taylor, *Det mångkulturella samhället och erkännandet politik*, (Göteborg, 2003), s. 37 ff

knyts an till Olssons teori, som menar att en identitet är en individs uppfattning om sig själv. Denna identitet skapas genom social interaktion med andra individer vilket i sin tur leder till att den inte behöver vara föränderlig utan den kan vara situationsbunden.⁸⁶ Detta kommer i sin tur att handla om maktdominans, eftersom det bland annat handlar om hur vi människor beskriver varandra i termer såsom vi och dem. Där gränsen finns om vem det är som är segregerad från vem och med olika politiska medel försöker lösa dem olika samhällsproblem som finns.⁸⁷ Vilket kan kopplas till det Foucault förespråkar kring maktdiskursen att det till stor del handlar om vem det är som får tala och uttrycka sig.⁸⁸ Detta kan utifrån min tolkning ha en koppling till makt och begär som i sin tur många gånger bidrar till att det får negativa följder för exempelvis minoritetsgrupper i samhället. För en person med utländskt ursprung kan detta innebära att denna person ibland befinner sig utanför ”samhällets ramar” det vill säga att man inte nödvändigtvis delar de tankemönster, livs föreställningar och egenskaper som majoriteten gör. I och med bildas en större klyfta mellan minoritetsgrupper och majoritetsgruppen i samhället. Detta kan medverka till att fördomar bland olika grupper förstärks, vilket bidrar till en ytterligare distansering mellan dessa.

Utifrån Bourdieu består det sociala rummet av olika delar av kapital som nämns i teoriavsnittet, dessa är kulturellt, ekonomiskt, politiskt och symboliskt kapital.⁸⁹ Då kapitalinnehavet kan relateras till makt, kan skillnaderna i kapitalinnehav hos olika människor vara avgörande för integrationen. Med andra ord skulle man kunna fråga sig hur kapital som penningrikedom, politisk position, utseende, utbildning med mera har betydelse för hur integrerad en person blir och uppfattas. Dessa frågor är svåra att besvara, eftersom det genom min analys inte framkommer om vad som skall göras eller hur man ska vara som person för att integreras i det svenska samhället. Genom detta kan det i sin tur leda till att det bildas en hierarkisk ordning i samhället, då det gäller de strukturella inslag i svensk demokrati som i sin tur kan vara etniskt diskriminerade. De strukturella inslagen handlar om när man sorterar in vissa ”invandrare” som representerar en underordnad grupp i samhällsordning. Vilket leder till att dessa gruppers förutsättningar inom det demokratiska systemet försämras.⁹⁰ Då det gäller besluttande kring

⁸⁶ Erik Olsson, red. *Etnicitetens gränser och mångfald*, (Stockholm, 2000). 60f

⁸⁷ SOU 2005:112, *Demokrati på svenska? Om strukturell diskriminering och politiskt deltagande*, Red, Magnus Dahlstedt & Fredrik Hertzberg (Stockholm, 2005), s. 40f

⁸⁸ Michel Foucault, *Diskursens ordning*, (Stockholm, 1971), s. 6f

⁸⁹ Callewaert Staf. Pierre Bourdieu. I Heini Andersen & Lars Bo Kaspersen (Red.), *Klassisk och modern samhällsteori*, (Lund, 1999), s. 363-383

⁹⁰ SOU 2005:112, *Demokrati på svenska? Om strukturell diskriminering och politiskt deltagande*, Red, Magnus Dahlstedt & Fredrik Hertzberg (Stockholm, 2005), s. 262

offentliga diskussioner om demokratins olika områden, återspeglar det många gånger mönster av underordning men även dess dominans. Detta kan vi se genom väldokumenterade rapporter som till exempel på arbetsmarknaden, där det många gånger är rangordning av människor utifrån etnisk färgade grundregler. Det kan även handla om föreställningar och stereotyper som görs på invandrare och svenskar men även invandrarskap och svenskhet.⁹¹ Detta bidrar att det skapas en etnisk hierarki där olika grupper blir tilldelade olika positioner gentemot varandra. För ju närmare en grupp närmar sig majoritetssamhället och dess ideologiska men även kulturella hegemoni leder i sin tur bättre förutsättningar för denna grupp gällande makt och inflytande i samhället.⁹² I och med denna uppdelning kan det möjligen försämma integrationen. Detta eftersom det kan bli svårare för en person med annan etnisk bakgrund än svensk att verkligen få visa sina kvalifikationer och kunskap på till exempel arbetsmarknaden.

Dagens Sverige kallas för "*Det mångkulturella samhället*" men representerar ett av den samtida rasismens många hatobjekt.⁹³ Vi kan se att många gånger används det mångkulturella samhället som en förklarad term när uppkomsten av denna "nya" rasism som debatteras i den svenska offentligheten vilket vi kan se då dessa kategoriseringar görs på svenskar och invandrare. Genom att Sverige framställer sig som ett mångkulturellt samhälle, kan det tolkas som att landet blir allt mer influerat av olika kulturer och nationaliteter. Detta kan bidra att människor får ta del av varandras kulturer, traditioner med mera vilket är till en fördel utifrån min synvinkel. Men jag tror även att det finns nackdelar, då det tyvärr kan leda till rasism mellan grupper. Återigen kan det möjligtvis kunna komma att handla om fördomar och okunskap bland en del människor. Eftersom dessa kategoriseringar som finns grupper emellan kommer att ta tid att bearbetas bort.

Vidare diskuterar Étienne Balibar i boken *Ras, Nation, Klass* att för att kunna förstå varför denna "nya" rasism uppstår, menar han att den nazistiska judeförföljelsens karaktär leder till den koloniala rasismen. Konsekvensen kan bli som i USA där det uppkom ett behov av att kunna tolka rasförtrycket av de svarta samt den diskriminering som finns av de invandrade. Detta eftersom det finns ett flertal olika etniciteter i dagens svenska samhälle. Författaren menar även att det finns skillnader mellan *inre* rasism och en *yttre* rasism.⁹⁴ Den *inre* rasismen omfattar den minoritetsbefolkningen som finns i det nationella rummet, den *yttre* rasismen är betraktad som

⁹¹ SOU 2005:112, *Demokrati på svenska? Om strukturell diskriminering och politiskt deltagande*, Red, Magnus Dahlstedt & Fredrik Hertzberg (Stockholm, 2005), s. 263

⁹² SOU 2006:79, *Integrationens svarta bok. Agenda för jämlikhet och social sammanhållning* (Stockholm, 2006), s. 57f

⁹³ Håkan, Thörn, *Globaliseringens dimensioner*, (Stockholm, 2002), s. 102

⁹⁴ Etienne Balibar/Immanuel Wallerstein, *Ras, Nation, Klass*, (Göteborg, 2002), s. 61f

en extrem form av främlingsfientlighet, vilket förutsätter att man betraktar nationsgränsen som ett självklart kriterium. Balibar menar på att ingen historisk erfarenhet i sig kan få ett nytt liv. Detta kan kopplas till nationalism enligt Gellner som Eriksen hänvisar som nämns i teoriavsnittet, som är en teori vilket har sin grund i politiskt legitimitet som bygger på att dem etniska gränserna inte ska kunna påverka politiken generellt.⁹⁵ Vilket kännetecknar att det finns en viss relation mellan etnicitet och stat, på så sätt kan vi se att många gånger kopplas den etniska identiteten tillsammans med dess nation, som i sin tur kan bidra till att det bildas rasism i det svenska samhället och fördomar kan skapas mellan olika grupper.

Balibar menar även att de rasistiska organisationer som finns inte vill bli kallade rasistiska, utan gör anspråk på nationalism, då de menar att det inte går att jämföra med rasism. Rasen och nationens diskurser är inte helt olika, utan det är ett förnekande om att organisationerna inte är kopplade till rasism.⁹⁶ Rasismen utgör en teoretisk diskurs men även ett massfenomen som senare utvecklas inom nationalismens fält. På så sätt kan vi se att nationalismen kan vara den enda anledningen till rasism, detta kan till exempel vara då det anses vara rasistisk när en person med svenskt ursprung viftar med en svensk flagga offentligt. Utifrån min synvinkel kan jag tycka att detta är orättvist, eftersom då personer med annan etnisk bakgrund än svensk många gånger använder deras flaggor för att påvisa dess nation. Sverige som är ett demokratiskt land på många sätt och vis såsom yttrandefrihet och rösträtt, blir det fel då det kan anses vara rasistisk att en person viftar med svensk flagga. I och med detta tolkar jag det som att det inte är demokratiskt, eftersom alla oavsett etnisk eller kulturell bakgrund ska ha rätten att få uttrycka sig.

I de flesta sammanhang kommer nationen kanske utgöra den avgörande orsaken för framväxten av rasismen. Andra orsaker kan dock vara ekonomiska förklaringar såsom kriseffekten, den psykologiska tveksamheten av personlig identitet eller kollektiv tillhörighet som man bör vara medvetna om då frågan studeras. Balibars resonemang belyser att rasismen är en historisk och kulturell produktion med tvetydigheter i kulturalismiska förklaringar vilka i sin tur har en förmåga att göra rasismen till konstant i den mänskliga naturen.⁹⁷ Detta kan i sin tur leda till att det skapas frågor kring individens identitet, som till exempel vem är jag? Eftersom individer många gånger kopplas samman med människor att tillhöra en och samma grupp, något som även kan ske i Sverige.

⁹⁵ Thomas Hylland Eriksen, *Etnicitet och Nationalism* (Falun, 2000), s. 126

⁹⁶ Etienne Balibar/Immanuel Wallerstein, *Ras, Nation, Klass*, (Göteborg, 2002), s. 59

⁹⁷ Etienne Balibar/Immanuel Wallerstein, *Ras, Nation, Klass*, (Göteborg, 2002), s. 60

3. Slutord

Utifrån min problemframställning, som vars syfte och frågeställningar var att belysa den officiella och formella integrationspolitiska diskursen. Där fokus skulle ligga på ”vi” och ”dem” tänkandet, som jag i teoriavsnittet samt i analysen har problematiserat. Det är i dagens svenska samhälle ett faktum att det görs kategoriseringar på etniska minoriteter i landet, som i sin tur leder till stigmatisering av grupper. Många gånger kan jag fråga mig varför dessa kategoriseringar görs? Enlig min uppfattning tror jag att det handlar om okunskap mellan olika individer och därför gör många personer sina egna uppfattningar och erfarenheter utifrån till exempel media. Detta bidrar i sin tur att fördomar skapas, som i sin tur leder till att personen i fråga kanske distanserar sig ifrån något man inte känner till eller om det är något som kan komma att kännas annorlunda än det som individen är van vid.

Genom de mål som regeringen har gällande integrationspolitik, har jag utifrån denna uppsats dragit en parallell att en fungerande integrationspolitik i Sverige är svårt att uppfylla. Det fungerar säkerligen teoretiskt men utifrån mitt material har jag kunnat konstatera att det brister i praktiken.

Det finns en rad olika problem som bör lösas och ett av dessa problem är just att få bort ”vi” och ”dem” tänkandet. För att det ska kunna ske en förändring och bearbeta bort denna problematik är att, inflytelserika personer i samhället såsom politiker, forskare och samhällsvetare, arbetar hårt för att få bort dessa kategoriseringar och förhoppningsvis likväl den segregering som den resulterar/resulterat i.

Vi kan även se att politiker, filosofer och samhällsvetare har skapat fina visioner kring integrationspolitiken - men dessa mål uppfylls inte. Vi har istället fått en ökad segregering, utanförskap och rasism, vilket forskare, samhällsvetare, filosofer med flera har visat och som jag lyft fram i det teoretiska avsnittet samt i analysen. Därför anser jag att vi bör vidta åtgärder, istället för att gång på gång försöka hitta en syndabock till varför denna politik inte fungerar. Politiker och beslutsfattare bör komma till ”skott” och försöka bearbeta de mål man vill uppnå. Med hänsyn till invandringen till Sverige sedan i början av 1970-talet, kan man i dagens samhälle se en ökad mångfald som har ett eget värde, på så sätt att vi idag är mer medvetna om integrationspolitikens styrkor respektive svagheter. Människor är olika, vilket de måste få vara utan att det ”tummas” på deras rättigheter. Inte att förglömma är att rättigheter skall vara lika för alla oavsett nationalitet, etnicitet, kön, religion och kultur etcetera. Förståelsen för varandras olika kulturer är av oerhörd stor betydelse. Även om vi inte sympatiserar med den andres levnadssätt

och åsikter, måste man kunna se varandra som jämlika. Begreppet ”invandrare” har ofta fått en negativ innebörd vilket jag anser många gånger beror på att det behövs en slagpåse i dåliga tider. Som till exempel vid hög arbetslöshet. Det är då synnerligen lätt att skylla på någon annan än att se till de faktiska bakomliggande faktorerna.

En annan fråga som skapade uppmärksamhet hos mig var att, enligt regeringspropositionerna har det framkommit under dem senaste årtiondena att invandrarna har fått en större plats på arbetsmarknaden. Men fortfarande kan vi se att många minoritetsgrupper i samhället fortfarande går arbetslösa. De har kapacitet för jobben, samt kan det svenska språket men fortfarande har dem svårt att komma in på arbetsmarknaden. Det som jag anser man istället bör göra, är att de invandrar namn som många gånger sällas bort på arbetsmarknaden såsom Ahmed, Mohammed, Abdallah, Suad, Khadija är att, låta dessa människor oavsett etniskt bakgrund får visa sina kvalifikationer istället för att dem ska stigmatiseras och stämplas på grund av dess utländska namn. På så sätt får dem bevisa att dem också kan och inte ses som något annorlunda jämfört med majoritetsbefolkningen.

Avslutningsvis är ett jämlikt/rättvist samhälle bättre på alla sätt och vis i ett mångkulturellt samhälle. Detta skapar en ökad empati och samverkan mellan olika grupper och samhällsskikt, som i sin tur kan leda till ett stabilt och välbalanserat Sverige. Där ska alla kunna känna sig värdefulla, respekterade och behövda. Att integrera invandrare i samhället tjänar vi alla på, såväl på individ/företags och samhällsnivå både ur hälsoperspektiv och ekonomiskt. För har vi hälsan orkar vi prestera mer, presterar vi mer så tjänar samhället mer och Sverige kan fortsätta att vara ett välfärdsamhälle - för alla och inte bara för ”vissa utvalda”. Det är viktigt att vår regering samarbetar och försöker föra en politik som fungerar gällande integration men det är även vi medborgare och individer i samhället som måste börja lära oss respektera varandra mer. För på så sätt kommer vi förhoppningsvis lösa det utanförskap och fördomar som återfinns i samhället gentemot invandrare och invandrares fördomar gentemot svenskar.

Den integrationspolitik som finns idag, har sina fördelar samt nackdelar. Fördelarna som finns är att alla skall ha lika rättigheter oavsett etnisk och kulturell bakgrund. Men nackdelen med detta är att det inte alltid uppfylls, vilket brister inom denna politik. Det ska inte finnas några skillnader gällande minoritetsgrupper och majoritetssamhället, vi individer bör öppna våra ögon och se till dess likheter som finns bland oss människor istället för dess olikheter. Naturligtvis har vi olika hudfärger, ser olika ut, men innerst inne är vi alla människor vilket vi inte får glömma.

Då det gäller framtida forskningsperspektiv, vore det intressant om det finns tid och möjlighet att fördjupa mig mer inom integrationspolitiken. För att få ytterligare en ökad förståelse vore det intressant utifrån invånarna själva i samhället. Med hjälp av djupintervjuer skulle man kunna utveckla forskningen kring vi och dem tänkandet samt då ett bredare perspektiv på vad detta innebär. Man skulle kunna få reda på vilka framtida konsekvenser som vi kan gå emot om vi inte börjar se varandra mer som ett enat folk i en enad nation. Det skulle även vara intressant att så på hur den nuvarande borliga regeringen med Fredrik Reinfeldt som statsminister kommer att driva integrationspolitiken framåt.

4. Referenslista

4.1 Litteratur

- Bryman Alan, (2004), *Samhällsvetenskapliga metoder*, (Malmö: Liber Ekonomi)
- Callewaert S (1999). Bourdieu Pierre. I Andersen Heine. & Kaspersen Lars Bo. (Red.), *Klassisk och modern samhällsteori* (Lund: Studentlitteratur)
- Eriksen Hylland Thomas, (1998), *Etnicitet och nationalism*, (Nora: Nya Doxa)
- Eriksen Hylland Thomas, (1999), *Kulturterrorismen*, (Nora: Nya Doxa)
- Etienne Balibar/ Immanuel Wallerstein, (2002), *Ras, Nation, Klass*, (Göteborg : Daidalos)
- Dworkin Ronald, (2000), *En fråga om jämlikhet- Rättfilosofiska uppsatser*, (Göteborg: Daidalos)
- Foucault Michel, (1971), *Diskursens ordning*, (Stockholm: Östlings bokförlag, Symposion)
- Goffman Erving, (2004), *Stigma*, (Stockholm, Prisma)
- Olsson Erik, red, (2000). *Etnicitetens gränser och mångfald*, (Stockholm: Carlssons)
- Sverker Björk, (1997), *Invandrarpolitisk diskurs*, (Umeå: Sociologiska institutionen, Umeå universitet)
- Södergran Lena, (2000), *Svensk Invandrarpolitik- och Integrationspolitik*, (Umeå: Umeå Universitet)
- Taylor Charles, (2003), *Det mångkulturella samhället och erkännandet politik*, (Göteborg: Daidalos)
- Thörn Håkan, (2002), *globaliseringens dimensioner*, (Stockholm: Atlas)

4. 2 Publikationer och otryckta källor

- SOU 2005:41, (Juni, 2005), *Bortom vi och dom*, (Stockholm: Fritzes)
- SOU 2005:112, (December, 2005), *Demokrati på svenska? Om strukturell diskriminering och politiskt deltagande*, Red, Magnus Dahlstedt & Fredrik Hertzberg (Stockholm: Fritzes)
- SOU 2005:56, (Juni, 2005), *Det blågula glashuset*, (Stockholm: Fritzes)

SOU 2006:73, (Juli, 2006), *Den segregerade integrationen, Om social sammanhållning och dess hinder*, (Stockholm: Fritzes)

SOU 2006:79, (Augusti, 2006), *Integrationens svarta bok, Agenda för jämlikhet och social sammanhållning*, (Stockholm: Fritzes)

Integrationsverket, http://www.integrationsverket.se/templates/ivNormal_2247.aspx, ,
2007-01-22

Integrationsverket, http://www.integrationsverket.se/Tpl/NormalPage_2393.aspx, 2007-01-
22

Integrationsverket,
http://www.integrationsverket.se/Tpl/NormalPage_288.aspx#Begrepp%20och%20liknande
, 2007-04-02

Regeringens proposition 1997/98:16, (1997), *Sverige, framtiden och mångfalden – från invandrarpolitik till integrationspolitik*

Regeringsproposition, Skr. 2001/02:129, *Integrationspolitik för 2000-talet*